

Методология за изчисляване на компенсаторните плащания по интервенция за подпомагане отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство¹

Плащанията за изпълнение на задължения в областта на околната среда и климат са част от Стратегическия план, основните изисквания са посочени в Регламент(ЕС) 2021/2115. Подкрепа и подобряването на опазването на околната среда и действията за климата са основен приоритет в ОСП за постигането на целите на Съюза в областта на околната среда и климата.

Основната цел на интервенцията е да се подпомагат земеделски стопани, които поемат ангажимент за отглеждането на сортове, развити с цел устойчивост при специфични климатични условия (от видовете зърнено-житни култури и слънчоглед) чрез утвърдените практики за интегрирано управление на вредителите.

Задълженията на земеделските стопани включват спазване на Законовите изисквания за управление (ЗИУ), съгласно законодателството на Съюза и стандартите на ДЗЕС. Агроекологичните ангажименти надхвърлят минималните изисквания за използване на торове и препарати за растителна защита (ПРЗ), както и задължителни изисквания, установени в националното законодателство. В качествен аспект се цели да се надгради ДЗЕС 6 - Управление на обработката на земята или подходящи техники за култивиране за намаляване на риска от деградация на почвите като се отчита наклона на склона, който стандарт има за цел минимално управление на земите при отчитане на специфичните условия и ДЗЕС 7 сеитбооборот върху обработваема земя, с изключение на култури, отглеждани под вода. При прилагане на дейностите се забранява използването на тотални хербициди. Земеделските стопани трябва да спазват изискванията на Наредба № 9 от 26 февруари 2021 г. за интегрирано производство на растения и растителни продукти и контрола върху интегрираното производство.

Методологията за изчисляване е в съответствие с Регламент(ЕС) 2021/2115 и се базира на предоставените фишове за разписаните мерки от Стратегическия план от страна на МЗ. Съгласно чл.70 от регламента за установяване на правила за подпомагане за стратегическите планове, плащанията се отпускат за покриване задължения, които: а) надхвърлят съответните законоустановени изисквания за управление и стандартите за ДЗЕС; б) надхвърлят съответните минимални изисквания за използване на торове и на продукти за растителна защита или за хуманно отношение към животните, както и съответните други задължителни изисквания, установени в националното право и в правото на Съюза; в) надхвърлят условията, установени за поддържането на земеделските площи в съответствие с член 4, параграф 2.

За определяне на ставките за компенсиране са използвани официални статистически източници на МЗ и НСИ, отнасящи се до производствени и икономически показатели, включени в методологията на изчисляване. При отсъствие на официални статистически данни са използвани експертни оценки и са събрани данни от научно-изследователски проучвания и други реферирани публикации. Референтният

¹ Преглед и обосновка проф. Светлана Александрова, преизчисляване - доц. Божидар Иванов

период обхваща 3 последователни години 2018-2020, като с оглед на значителната динамика на икономическите променливи през последната 2021 година е направена частична актуализация, специално при цените на продукцията и на вложените суровини и материали.

Подкрепата е за земеделски производители, които поемат ангажимент за отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство. Мярквата е оперативна дейност от Националната стратегия за адаптация към изменението на климата, приета с Решение № 621 на Министерския съвет от 25.10.2019 г. и План за действие до 2030 година. Въвеждането на зърнено-житни култури и слънчоглед от сортове, развити за отглеждане при специфични условия, притежават потенциал за адаптиране към измененията на климата и към засушаване, което води до намаляване на загубите, запазване на качеството и устойчивост на продукцията.

За земеделските стопани, използването на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство изискват нова организация на прилагане на системата на земеделие, което е свързано с по-високи разходи. По-високите цени на сертифициран посевен материал ще увеличи разходите на земеделските производители. Спазване на изискванията при интегрираното производство за намаляване на използването на препарати за растителна защита и минерални торове води до намаляване на получената продукция.

Подпомагане за сортове зърнено-житни култури и слънчоглед, развити с цел отглеждане при специфични условия е годишно плащане за земеделски площи, регистрирани в ИСАК, които отговарят на определението за допустим хектар в границите от 1 ха – минимална площ до 300 ха - максимална площ на стопанство, като земеделският стопанин трябва да е регистриран в БАБХ, че извършва интегрирано производство на растения и растителни продукти.

При изчисляване на разходите за труд са ползвани данни за заплащане на труда в земеделието на база Годишни работни единици (ГРЕ) в България, докато необходимото количество труд за изпълнение на дейностите е свързано с допускания, отразяващи спецификите на труда в българското земеделие. Отсъстват статистически данни за заплащането на различните категории труд, като основното деление е на нает и фермерски труд. Необходимото количество труд за изпълнение на дейностите е представено в работни дни, като 1 работен ден е равен на 8 работни часа.

За изчисление на конкретните нива на подпомагане в България е използван подход, оценяващ пропуснатите ползи и направените допълнителни разходи за бенефициентите, поемащи ангажимент за отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство.

В методологията изчисленията са направени на основата на следните показатели:

Отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство

Брутен приход на конвенционални сортове върху обработваеми земи – получените приходи от реализация на продукцията;

Добив от сортове полски култури приспособени към почвено-климатичните условия усреднени добиви за групата култури;

Средна цена -усреднена цена при реализация на продукцията;

Увеличени разходи за сортови семена – разликата в цените на стандартния посевния материал и този, приспособен към почвено-климатичните условия и интегрирана биозащита.

Увеличени разходи от заместване и забрана за използване на определени ПРЗ

Алгоритъмът за изчисляване на компенсаторното подпомагане е представен в таблицата.

Определяне на компенсаторно плащане по интервенция за отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство			
Брутен приход на конвенционални сортове върху обработваеми земи	1	лв./ха	3038,00
Добив от сортове полски култури приспособени към почвено-климатичните условия	2	т/ха	4,75
Средна цена полски култури	3	лв./т	620,00
Брутен приход на полски сортове	$4=2*3$	лв./ха	2945,00
Увеличени разходи за сортови семена приспособени към почвено-климатичните условия и интегрирана биозащита	5	лв./ха	175,00
Увеличени разходи от заместване и забрана за използване на определени ПРЗ	6	лв./ха	65, 00
Общо компенсаторно плащане за отглеждането на сортове, устойчиви към климатични условия чрез практики за интегрирано производство	$7=1-4+5+6$	лв./ха	333,00
	$8=7/1,95583$	евро/ха	170,26